

En fængslende historie

Salgschef i Vestjylland

Omkring 1978 var jeg med familien, hustru og 2 dejlige børn flyttet fra Esbjerg til byen Øse. Øse ligger mellem Varde og Nordenskov i det vestjyske og var en meget lille prik på landkortet og bestod vel max 10 huse, en kirke og en fælles offentligt toilet ved kirken. Huset vi havde købt var derimod en drøm. Stråttækt tag, bindingsværk, rødmalet og med en have på mere end 4000 kvm. Ren idyl og min store drøm. Københavner drengen var flyttet på landet.

Jeg havde fået arbejde som salgschef – der var ikke andre – hos Billund Huse. Gunnar Madsen havde gennem mange år opbygget et rimeligt solidt typehus firma og min opgave var dels at stå for de åbne huse der blev afholdt i week-ends i Billund og så primært forsøge at få en export i gang til Tyskland. Specielt exporten var en sjov og spændende udfordring. Det lykkedes at sælge det første hus til en dansksproget familie og så som blev bygget i Tarp lidt uden for Flensborg. En af betingelserne for handlen var at vi måtte det som prøvehus i en periode inden køberne flyttede ind. Og det lykkedes virkelig at få fat på flere købere. Gennem de åben hus arrangementer vi havde lært jeg flere tyske mæglere at kende.

Og så begyndte problemerne. Gunnar Madsen var meget konservativ, også medlem af partiet og vi så meget forskelligt på hvad der skulle til for at komme videre. Jeg havde skrevet et koncept for hvorledes jeg så den videre udvikling i Tyskland og hvad der skulle til. Det blev skrottet efter mange diskussioner.

Knas i samarbejdet

Det var et arbejde som betød at meget af min tid også i week-ends foregik væk fra familien. Samtidig var utilfredsheden med Hr. Madsen stigende. Jeg havde fået kontakt med 2 erfarne tyske sælgere i branchen. Juschkat og Grünert. Den ene med bopæl i Kiel den anden i Lübeck. De havde begge vist interesse for at arbejde sammen med os. Så vi mødtes en eftermiddag i Kiel til en meget lang snak om samarbejdet, hvad de mente var godt og mindre godt. Og igen stod det mig klart at min chefs forventninger og ideer lå meget langt væk fra hvad der skulle for at få succes på det tyske marked.

Skilsmisse

I mellemtiden var jeg blevet skilt, og det var min skyld. Med Billund Huse havde jeg deltaget på en byggeudstilling i Neumünster og der var også en informationsstand for det der hed Byggeeksport Rådet. Pigen der passede standen var sød og det sagde bang – et stort bang. Hun var gift som jeg så det var jo lidt problematisk. Hun kom fra Hørsholm og jeg boede jo i Øse. Vi mødtes i al hemmelighed på en lille hotel på Tåsinge og lærte der hinanden meget, meget bedre at kende. Så kærligheden blomstrede. Det endte med skilsmisse for os begge og vi flyttede sammen i Vejle. Stakkels børn, det er altid dem der taber ved skilsmisser. Jeg fik vist aldrig fortalt ordentligt hvad det var der skete. Noget der stadig nager mig.

DAN EXPORT HAUS

Efter vort møde i Kiel var overvejelserne mange og jeg satte mig til at skrive et koncept for dannelsen af firmaet Dan Eksport Haus. Og så blev jeg enig med mine tyske venner om at gå i gang. Banken i Vejle godkendte vores budgetter og lånte penge til foretagendet Hovedkontoret lå så i Vejle og det tyske filial i Kiel. De 2 tyskere fik hver 15 Jeg fandt 2 firmaer i Vejle og 1 i det nordjyske som alle byggede den slags huse vi ønskede. Markedsføring og brochuremateriale blev lavet lidt specielt. Jeg skrev teksterne, Juschkat rettede mit tyske og Birgitte rettede så hans grammatiske fejl.

Vi fik oprettet en kreds af mæglere i hele Nordtyskland som hver især anbefalede byggherrer til at investere i vore huse – på de grunde de selv formidlede. Jeg var rundt at besøge dem alle og det blev lidt af en oplevelse. En i Itzehoe havde været soldat og i russisk fangeskab i mange år efter krigen og var stadig mærket af det. Hos en anden i Bad Godesberg så jeg i hans kontor en billede af en yngre mand i uniform – SS uniform og kunne ikke holde min mund. Jeg spurgte ham hvorfor og han forklarede meget indgående at dengang var Hitlerjugend noget alle drenge var med i og SS soldat noget at det højeste man derefter kunne opnå. Noget de fleste tyskere så op til, Jeg spurgte ikke ind til detaljer. Det var meget svært at forstå og samarbejdet med ham blev meget kortvarigt. Alligevel meget tankevækkende.

I de kommende 2 år solgte vi 85 huse til ganske fornuftige priser. Selvtilliden voksede. Vi havde fået kontakt med en mægler i Hannover og åbnede også et kontor der. Grunden var at de kom med en ordre på et lægehus på 350 kvm. Med konsultation og privatbolig. Som jeg ikke kunne sige nej til. Det blev en katastrofe. De havde lovet mere end vi var klar over. Og prisen stod slet ikke mål med hvad der var skrevet i kontrakten. Og det var alt hvad de kom med. Vores byggeleder Pilz var meget imod opgaven og ham skulle jeg have lyttet til.

Berlin

Samtidig havde jeg fået kontakt til firma Vestberlin. Det var ejet af Von Manteufel med bopæl ved Bodensøen og kontor i Berlin. Denne rare mand var søn af General von Man-

teufel, en af Hitlers store generaler. Historiens vingesus blafrede igen. Jeg havde haft et møde med ham efter at være fløjet til Stuttgart og så videre til hans residens ved den smukke sø Bodensøen. Hentet og bragt i en meget stor Mercedes. Hans hus emmede af tysk adelsklasse, med tjenestefolk og billeder af forfædre i uniform på væggene.

Vi skulle bygge rækkehuse i Berlin. Og der var ikke så let at bygge i Vestberlin. Der var meget få grunde til rådighed. Og jeg skulle nu klare detaljerne med Manteufels advokat i Berlin. Så jeg fløj tilbage til Hamborg hvor min bil stod og kørte en sen aften mod Berlin. Så skulle jeg jo igennem Østtyskland og ved grænseovergangen kom man ind i et indhegnet område med vagttårne med bevæbnede vagter, store lyskastere og betonchikaner. Der var en bil før mig da jeg skulle over og jeg ventede en lille halv time inden de kaldte mig videre. Pas bitte. Og så sad jeg igen i bilen og ventede, og ventede mindst en lille time. Der følte jeg mig meget, meget lille. Men passet fik jeg dog igen. Det var mit første møde med det Østtyske system, men skulle ikke blive det sidste.

VOPO – folkepoliti

Motorvejen til Berlin var stort set tom, jeg var godt flad, havde været i gang hele dagen fra tidlig morgen og lagde til at sove i bilen på en lille rastepads. Lige indtil det bankede hårdt på bilruden. Der stod 2 Vopoer med maskinpistoler og det hele og efter lidt diskussion blev jeg meget kraftigt opfordret til at køre videre. Videre gik det så. Motorvejen var stadig helt øde. Jeg så på den modsatte vejbane en bil nærme sig og tænkte ikke videre over det indtil jeg i bagspejlet på min vejbane så en lys komme hurtigt nærmere. Jeg blev standset, ind til siden – igen af 2 Vopoer i fuld uniform og godt bevæbnede. Jeg havde kørt i den forkerte vognbane hævdede de. Og hvordan argumenterer man kl. 03,00 om morgenen med det daværende politi i Østtyskland. Det kostede på stedet 500 DM. Uden kvittering. Det var mange penge dengang. Håber at de 2 unge gutter fik glæde af pengene.

Birgitte og jeg var senere på endnu et besøg i Berlin. Via færgen Gedser Rostock til den tyske hovedstad, Igennem Østtyskland. I Rostock blev vi og bilen checket, benzinen blev målt, vor pengebeholdning talt op og al bagage blev undersøgt. Og da vi nåede Berlin og skulle ind i den vestlige del gentog det samme sig. Der vidste man nøjagtigt hvad deres kolleger i Rostock havde registreret. Og de vidste på minuttet hvor lang tid vi havde brugt på turen. Nøjagtig det samme skete da vi skulle retur. Det var på en gang skræmmende og ydmygende. Overvågningssamfundet i al dets rædsel havde vist sin mest grimme side.

Valg i Tyskland

Jeg havde fået aftalen i stand med Manteufels advokat og alt var glemt om turene til Berlin. Husene fik vi stillet op. Men, men. I Tyskland skulle der være valg.

Socialdemokraterne var ved magten men alle sagde at Kohl ville vinde valget.

Og det var sådan at når man ville bygge et hus fik man et lån i banken til den rente der nu engang var. Renten var låst fast i en vis årrække. Men en del af Kohls program var

at byggerenten skulle ned. Så det satte en midlertidig stopper for alle handler og da det havde stået på i mere end 5 måneder – vi havde sluttet 2 handler – havde jeg svært ved at se at vi kunne fortsætte. Vi fik ikke indtægter til at dække de faste indtægter. Jeg valgte at lukke mens legen var god. Vi nåede at bygge 82 huse i de år, tjente gode penge til alle. Hosby Huse lukkede året efter. Med et stort tab både af penge og arbejdspladser på fabrikken i Juelsminde.

De kontakter vi havde fået fik jeg ved forhandlinger overdraget til de danske byggefirmaer så ingen kom til at miste penge bort set fra et VVS firma der tabte 3.000 DM - de havde ikke gjort deres arbejde færdigt - og så meddelte jeg vor revisor i Eckenförde at vi lukkede. Det var så det. Ingen havde lidt skade, alle havde haft en rigtig god tid. Og jeg skulle videre. Men skulle nok have lyttet til revisoren der sagde at jeg skulle gå til myndighederne med det samme, Men hvorfor dog det, der var jo ingen specielle forhold der skulle forklares. Hvilken fejltagelse.

Emballage

Jeg fik et nyt job. Nyborg Plast – en del af FLS Koncernen havde en plastfabrik i Nyborg og de var begyndt produktion af en nyt produkt i Odense. De producerede storsække. En vævet sæk som kunne tage på til 1 tons cement eller alle andre former for pulver, granulater eller lignende. De blev flyttet på lastbiler med kraner, på skibe og kunne indsættes i mange forskellige brancher. De skulle markedsføres i hele Europa. Så de næste par år rejste jeg rundt og fik opbygget et net af agenter for produktet. Det gik virkelig godt, vi solgte til alles tilfredshed. En af de største kunder var Bayer i Leverkusen. Et kæmpe foretagende som dækkede et areal som en pæn dansk provinsby. Jeg havde fået kontakt til en jugoslav i København som havde forbindelser i Split. Det blev noget af det mest bizarre jeg har oplevet. Vi skulle sammen besøge en fabrik uden for Split. Blev afhentet på hotellet dagens efter vor ankomst – med 2 timers forsinkelse – og blev så kørt godt 2 timer ud til fabrikken.

Der var så forhandlinger i et stort mødelokale med en masse lokal sprut midt på bordet. Jeg forstod ikke et eneste ord og forsøgte at undgå de tilbud om en drink igen og igen. Det lykkedes ikke så godt så da vi senere skulle hjem til hotellet igen sov jeg sødt i bilen. Næste dag skulle vi hjem uden at jeg anede hvad vi havde fået ud af turen, men min ledsager forsikrede at vi havde fået en ordre. Jeg forstod stadig ikke en brik af hvad der var foregået. Den var lidt svær at forklare tilbage i firmaet, men efter 2 mdr. ventetid kom en bankgaranti for den største ordre vi endnu havde fået. Vi leverede og fik vor betaling og min kontakt sin velfortjente provision. Det var så det gamle Jugoslavien.

Hvad tremmer dog kan gøre

En junidag et par år senere var jeg rejst til Basel og skulle først til Achern i Sydtykland for at besøge vor agent der og så skulle jeg senere videre til Milano. Min kuffert stod på hotellet i Basel og jeg tog toget til Achern. Da tolden betjentene kom ved grænsen for at se pas sagde de pænt tak og gik igen. For så at komme tilbage lidt senere – og sagde at

jeg var anholdt. Lidt af et chock og jeg anede ikke hvad jeg havde gjort forkert. Tilbage på banegården fik jeg lov til at ringe én gang. Det blev til firmaet i Achern som jeg havde en aftale med og bad dem informere Birgitte og mit firma som så igen skulle udsætte mit møde med vor agent i Milano. Og så blev jeg buret inde i fængslet i Lörrach. I en celle med 3 andre, En kæmpe stor schweizer, en slagter som var mistænkt for at sælge fordærvet kød og at fuske med regnskaberne han gik rundt i en snavset undertrøje uden ørmer hele dagen, En lille tynd splejs som hele tiden ville spille skat – en tysk soldater kortspil og hvis evige bemærkninger til alt der skete var "Schwam drüber" . Oversat noget der ligner det hele kan være lige meget. Det sidste kan jeg ikke huske.

Hyggeligt selskab.

2 dage efter blev jeg stillet for en dommer som fortalte at der var udstedt en haftbefehl på mig fra retten i Kiel. Der skulle jeg for en dommer og der gik en transport dertil næste dag. Den nægtede jeg hårdnakket at tage med, jeg skulle jo bare ud så hurtigt som muligt – og det var nok en fejl for det betød, at jeg måtte tilbringe yderligere en lille uge i Lörrach. Indtil næste transport gik i retning mod Kiel Jeg havde jo for pokker rejst ind og ud af Tyskland flere gange de seneste 1½ år. Og havde efter bedste mening intet gjort forkert, tvært imod.

Tysk autobahn

Birgitte havde haft kontakt til udenrigsministeriet som nu kom ind i sagen og havde skaffet kontakt til en advokat i Kiel. Og der skulle jeg så hen, Med salatfad med små rum og med gitter for vinduerne og sammen med andre fanger og med stop mange steder undervejs. Vi var buret inde i bilen 2 og 2 og første stop var Manheim. Der mødte jeg en pæn mørkhåret, karismatisk mand. Han var på vej til München og havde deltaget i det attentat der havde været på banegården der. Han var overbevist nazist og forsøgte at overbevise os andre i samlingsstuen om den tids lyksaligheder. Egentlig en sympatisk fyr – før han åbnede munden for alvor. Da jeg bad ham om at holde mund smilede han og sagde at alle havde ret til sine egne meninger og holdninger. Og jeg mødte en lille poetisk fyr, Ewald som var blevet taget for at agere kurer i sin bil fra Nord til Syd – med narkotika. Han havde kone og to små børn derhjemme, det havde jeg jo også og vi talte en del om vor situation. Vi blev vel det nærmeste man kan kalde venner i det system vi nu begge var havnet i. Vi skrev lidt sammen efter det hele var overstået, hans breve altid med tegninger af blomster. Han skulle til Hamborg, og via Frankfurt og Hamborg havnede jeg så efter en lille uges kørsel i Kiel.

Korrespondancen mellem Birgitte og jeg foregik på tysk – den skulle jo censureres. I Kiel fik jeg enecelle for første gang og havde det første møde med min advokat Hern. Dr. Jensen. Han fortalte mig at det hele skyldtes at jeg da vi lukkede skulle være gået direkte til myndighederne og ikke til vor revisor. Og at der var mistanke om at vi havde stukket penge til side til os selv da vi lukkede, og at nogen derved var blevet snydt. Det var helt grotesk, men som den kære doktor sagde var det meget udbredt i Tyskland og man mente at der bestod risiko for at jeg ville flygte – fluchtgefahr – hvis ikke jeg var blevet anholdt. Helt grotesk, jeg havde rejst til Tyskland adskillige gange og der var ingen der havde henvendt sig til mig for at få en samtale eller forklaring hvorfor vi i sin tid lukkede

firmaet Og så sagde han at der endelig at der ville gå en lille uge før jeg blev stillet for en dommer. I cellen ved siden af min var der en ung mand. Han var blevet anholdt for at havde dræbt 2 personer i forbindelse med et røveri på en tankstation. Også her var der hyggelige omgivelser. Det var noget af et mareridt. Den daglige gårdtur varede ½ time. Det var alt den friske luft man fik.

Besøgstermin

Jeg fik så tilladelse til at modtage besøg. En søndag som åbenbart var fast besøgs dag. Min gamle far kørt fra København og kom sammen med Birgitte og min nu 1-åri gamle søn på besøg. Det var ret overvældende , emotionelt – jeg anede jo stadig ikke hvad det hele skulle ende med. Vi sad i et meget stort rum hvor mange af mine såkaldte "kolleger" også sad ved små borde med deres familier og med vagter ved dørene. Bevæbnede selvfølgelig. Vi fik sørme en hel time sammen.

3 dage efter skulle jeg så for dommeren i Kiel. Husker at jeg ikke fik sovet meget natten før. Den hr. Doctor Jensen var med og hele seancen varede knapt 15 minutter. Jeg blev pur•e frifundet for anklagen som blev fundet absolut grundløs og skulle løslades næste dag. Tilbage i cellen kunne jeg ikke kontrollere mig mere. Jeg græd fuldkomment ukontrollabelt igen og igen. Der var gået 19 dage siden jeg havde talt med familien. Og hvad ville der ske med mit job på Nyborg Plast?

Og hvad med familien?

Og så stod jeg der med min kuffert uden for fængslet som en anden Egon Olsen dagen efter og tog med toget tilbage til Vejle. De første dage hjemme var surrealistiske og hele forløbet løb igennem hovedet på mig igen og igen. Jeg modtog senere en udskrift af dommen hvor ordet grundløs for mig altid vil stå med meget store bogstaver.

Samtidig kom så regningen fra den rare hr. Doktor Jensen. DM 5000,- men det var vel pengene værd.

På mit job i Nyborg havde de været meget large. De havde forholdt jeg passive og jeg var stadig ansat. Men der skulle jo en forklaring til og mit møde med direktøren var skelsættende. Jeg fortalte ham hele historien fra ende til anden. Han lyttede, smilede og tog en flaske gl. Dansk frem fra sit skab. Velkommen tilbage sagde han. Med fuld løn under hele perioden og ingen andre bemærkninger. Det var vist det man kalder storsind. Jeg glemmer aldrig Brogård.

Lærdom

Jeg har hele tiden troet at man skal følge sine muligheder og at man hvis de skal blive til succes skal gøre sit forarbejde så godt som overhovedet muligt. Tiden med vore byggerier var utroligt givtig på alle måder og meget lærerig. Men politiske forhold har vi små mennesker meget lidt indflydelse på og det var det der blev afgørende for os i Tyskland. Og så lærte jeg meget om de forhold og de mennesker der var i Tyskland. Både nu og før og især hvad der havde formet historien i det store land. På godt og ondt. Jeg har en del tyske venner den dag i dag.